

Nog dol en fijn?

Xcaret, een van de vele lagunes aan de kust van Yucatan in het zuiden van Mexico. Eeuwen geleden lag op deze prachtige plek een nederzetting van de Maya indianen. Onderaardse rivieren voeren er bruisend, koel water aan door het kalkgesteente. Ze versmelten met de zee in een grillige azuren baai vol kleurige vissen, omgeven door smaragdgroene heuvels. Slechts enkele brokken steen herinneren nog aan het Maya verleden. Nu wordt het landschap commercieel uitgebaat voor dagtochtjes van rood verbrande toeristen uit de nabijgelegen mondaine badplaats Cancun.

Een topattractie in Xcaret is de mogelijkheid om met dolfijnen in de lagune te zwemmen. Voor 50 dollar kun je een kwartiertje 'communiceren met deze speelse en intelligente dieren', zoals het in de folder heet. De beschikbare plaatsen zijn vandaag al vergeven aan tien gelukkigen.

De happening vindt plaats in een omheind stukje zee waar acht dolfijnen binnen hoge hekken rondjes zwemmen. Op de heuvel langs de kust is een amfitheater gebouwd voor toeschouwers die het dolfijnenspektakel willen gadeslaan. Het laagste deel van de tribune is met gaas afgescheiden en daarin bevinden zich de uitverkorenen. Na enige instructies worden ze, voorzien van roze zwemvesten, te water gelaten. De ceremonie doet me onwillekeurig denken aan een plaatje uit mijn geschiedenisboek waarop te zien is hoe in de Romeinse tijd christenen voor de leeuwen werden geworpen. Een opzichter gooit visjes in de lucht om de dolfijnen te verleiden tot een paar spectaculaire sprongen. Het toegestroomde publiek barst los in applaus. De zwemvesten dobberen intussen onbeholpen rond tussen de wateracrobaten die vooral met elkaar ravotten. Af en toe laten ze zich welwillend door een weifelende mensenhand aaien en bekloppen. De visjesgooiende opzichter schreeuwt luidkeels bevelen naar het tiental, want sommige dolfijnen kunnen uit jaloezie wel eens bijten. Niet iedere dolfijn mag je zomaar knuffelen.

Bij deze gekunstelde communicatie tussen mens en dier voel ik me steeds minder op mijn gemak. Voorbij de dolfijnengevangenis word ik me opeens bewust van de oceaan in al zijn weidsheid. Daar horen ze thuis, soepel het blauwe water doorklievend op weg naar nergens, onbegrensd, vrij! Ik voel me verdrietig en beschaamd omdat ik met mijn entreegeld bijdraag aan de uitbuiting van deze medeschepselen. Stilletjes ontvlucht ik het ooit zo paradijselijke Xcaret.

Is het toeval? Terwijl ik deze column schrijf, valt er een brandbrief van Greenpeace in de bus: Help ons de dolfijnen te beschermen! Steeds meer zeezoogdieren worden slachtoffers van visvangst met almaar grotere sleepnetten. De visserij is niet de enige bedreiging. De oriëntatie van dolfijnen wordt in toenemende mate verstoord door mechanische geluiden, hetgeen soms leidt tot massale strandingen. Nog gevaarlijker is de sonar van marineschepen, bedoeld om onderzeeërs op te sporen. In de nabijheid van sonar worden soms de oren en hersenen van zeezoogdieren letterlijk opgeblazen. Zo verdrinken dolfijnen en walvissen in een zee van lawaai, ons lawaai.

Waaraan hebben we het eigenlijk te danken dat dolfijnen ons nog steeds als speelkameraden benaderen?

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 94, 2005.